

hayata destek

COVID-19 Salgını Sürecinde Sağlık Hakkı ve Sağlık Hizmetlerine Erişim

Sağlık Hakkı

Anayasamıza göre devlet, sağlık hizmetlerini herkesin beden ve ruh sağlığını koruyarak hayatını sürdürebileceği şartları sağlayacak şekilde sunmakla yükümlüdür.

Sağlık hakkı; güvenli ve içilebilir su kaynaklarına erişim ve yeterli sağlık koruma koşulları, güvenli yiyecek arzı, beslenme, konut, işle ilgili ve çevresel şartların sağlıklı olması ve cinsel sağlık ile üreme sağlığı da dâhil olmak üzere geniş bir çerçeveyi kapsar. Sağlıkla ilgili eğitimlere erişim gibi sağlığın belirleyici etmenlerini de içeren kapsayıcı bir haktır.

Sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı ise bir ekonomik ve sosyal haktır.

- Modern tıbbi bilgi ve teknolojinin gereklerine uygun olarak hastalık durumunda teşhisin konulmasını, tedavisinin yapılmasını ve gerekli bakımı isteme hakkına sahipsiniz.
- Hastalığınız hakkında yeterli bilgilendirmeyi alma hakkına sahipsiniz.
- Sağlık durumumuz ile ilgili bilgiler bulunan dosyayı ve kayıtları, doğrudan veya vekil ya da kanuni temsilci vasıtasıyla inceleyebilirsiniz.

Hasta Hakları

- Sunulan sağlık hizmetinden faydalanma
- Bilgilendirilme
- Sağlık kuruluşunu ve personelini seçme ve değiştirme

Mahremiyet

- Sağlık hizmetlerinden yararlanmada rıza bildirme
- Güvenli ortamda sağlık hizmeti alma
- Şikâyet ve dava açma hakkı

Salgın Hastalık Döneminde Sağlık Hakları ve Hasta Hakları Nelerdir?

Halk sağlığını tehdit eden salgın hastalık hallerinde bazı temel hak ve hürriyetlerimiz kısıtlanabilir. Bununla birlikte aşağıdaki haklar hiçbir hal ve şart altında kısıtlanamaz:

- İşkence ve eziyete maruz bırakılmama, köle edilmeme, düşünce, vicdan ve din hürriyeti gibi haklar her zaman korunmalıdır.
- Halk sağlığını koruma temelinde sınırlamalara izin verildiği durumlarda bile bu kısıtlamalar yalnızca belli sürelerde geçerli olmalı ve periyodik gözden geçirmeye tabi tutulmalıdır.
- Salgınlar sırasında hasta bilgilerinin gizliliği kolayca ihlal edilebilmektedir. Sağlık kuruluşlarının sır saklama yükümlülüğü kapsamındaki kişisel sağlık verileri, kişinin izni olmadan hiçbir şekilde paylaşılmamalıdır.

COVID-19 salgını süresince sağlık hizmetlerine nasıl erişebilirsiniz?

- Poliklinik sayılarının azaltılması amacıyla yalnızca randevulu hastalara hizmet verilecektir. Randevusuz başvurmanız halinde yalnızca durumunuzun acil olarak değerlendirilmesi ihtimalinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilirsiniz.
- Acil servislere hafif rahatsızlıklar nedeniyle başvuranlar (yeşil alan hastası) kabul edilmeyecektir.
- Bazı ameliyatlara ve girişimsel işlemler ertelenebilecektir.
- Bazı organ nakli vakaları ertelenebilecektir (özellikle bağışıklık sisteminin zayıflama ihtimali bulunan vakalar).
- Diş hekimliği hizmetlerinde yalnızca acil hizmetler devam etmektedir.

hayata destek

- Kronik hastalıkların rutin muayene takipleri doktorların önerisiyle daha geniş aralıklara çekilebilecektir.
- Kronik hastalık ya da engelli raporu nedeniyle düzenli alınan ilaçlar için raporlarınızı uzatma ya da yeni reçete yazdırma süreçleri geçici bir süreyle ertelenmiştir.
- Acil sağlık hizmeti ihtiyacınız olması halinde **112 Hızır Acil** hattını arayarak ambulans talep edebilir ya da kendi imkânlarınızla sağlık kuruluşlarının acil servislerine başvurabilirsiniz.
- Eğer ihtiyacınız acil değilse **Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS)** üzerinden ve **ALO 182** hattı yardımıyla randevu alabilirsiniz.
- Gebeliğinizle ilgili salgından önce destek aldığınız bir doktor varsa, bu süreçte size destek olan doktorunuzun tavsiyelerine uymanız gerekmektedir. Gebeliğiniz yeni ise MHRS üzerinden randevu alarak bir doktora görünebilirsiniz.

Ciddi bir rahatsızlığınız olmadığı sürece lütfen, salgın devam ederken yoğun bir iş yükü altında olan ve virüsün enfekte ettiği hastaların bakımının sağlandığı hastanelere, sağlık merkezlerine gitmekten imtina ediniz.

Yeni Koronavirüs (COVID-19) Hakkında

- Yeni Koronavirüs (COVID-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde Aralık ayının sonlarında solunum yolu şikayetleri (ateş, öksürük, nefes darlığı) ile gelen bir grup hasta üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda tanımlanan bir virüstür.
- Virüs, taşıyıcı ya da hasta bireylerin öksürmeleri, aksırmaları ya da el temasları ile yüzeylere saçılan damlacıkların bir başkasının o yüzeylere fark etmeden temas etmesi sonucu bulaşır. Hastaların solunum parçacıkları ile kirlenmiş yüzeylere dokunan kişi, temas sonrası ellerini yıkamadan yüz, göz, burun veya ağızına götürdüğünde virüs o kişinin vücuduna girmiş olur. Bu nedenle ellerin sık sık yıkanması; kirli ellerle göz, burun veya ağıza temas edilmemesi virüsten korunmada büyük önem taşımaktadır.
- Elde edilen veriler, ileri yaşta ve kronik hastalıkları (astım, diyabet, yüksek tansiyon, kalp hastalığı gibi) olan kişilerde, virüsün ağır hastalık oluşturma riskinin yüksek olduğuna işaret etmektedir.
- Virüs taşıyanlarda en çok karşılaşılan belirtiler yüksek ateş, öksürük ve nefes darlığıdır. Şiddetli olgularda zatürre, ağır solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebilmektedir.

COVID-19 şüphemiz varsa ne yapmalıyız?

Eğer COVID-19 şüphesi taşıyorsanız öncelikle Sağlık Bakanlığı'nın bilgilendirme hattı **184'ü** arayın. COVID-19 hakkında bilgi almak için **öncelikle 1'i tuşlayın, sonra 2'ye ve tekrar 1'e basın**. Bu yolla vatandaş temsilcisine bağlanacaksınız. Karşınıza çıkan kişiye Arapça tercüman istediğinizi söyleyin. Böylece Arapça bilen bir tercümana bağlanarak ihtiyaç duyduğunuz konularda bilgi alabilirsiniz.

COVID-19, sağlık uygulama tebliğinde yapılan değişiklikler ile '**acil hal**' kapsamına alınmıştır. Buna göre ilave ücret alınmayacak sağlık hizmetleri başlığı altındaki maddeye pandemi süresinde, pandemi olgularının tanı ve tedavileri de eklendi. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı kararı uyarınca COVID-19 tedavisinde kullanılan ilaçlar ve tıbbi malzemeler kayıt ve sigorta durumundan bağımsız olarak herkes için ücretsiz hale getirildi.